

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per l'Ajuntament de (...) en relació amb l'accés a les dades personals d'acord amb la normativa de residus

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit de l'alcalde d'un Ajuntament en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb l'accés a dades personals en exercici de competències en matèria de residus.

Analitzada la petició, vist l'informe de l'Assessoria Jurídica i la normativa vigent aplicable, s'emeta el dictamen següent:

I

L'escrit de consulta sol·licita el parer de l'Agència en relació amb la possibilitat de requerir dades de caràcter personal a empreses o institucions en l'àmbit d'actuació que li atribueix la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus, a fi d'obtenir informació sobre presumptes infractors. La consulta es formula en termes genèrics i abstractes sense concretar quines són les dades requerides, els possibles supòsits als que fa referència, inclosa la gravetat dels fets, o quines són les presumptes infraccions que si és el cas, justificarien el requeriment de dades de caràcter personal.

Tenint en compte l'ambigüitat de la consulta formulada, el present dictamen s'emeta en termes generals d'acord amb el marc normatiu vigent que pugui resultar aplicable als supòsits que suposin una infracció de la Llei reguladora dels residus i que alhora requereixin la sol·licitud de dades sobre un tercer per a esbrinar els fets ocorreguts.

II

La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD), a l'article 3.i) defineix el concepte de *cessió o comunicació de dades* com "*qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat*". Així mateix, l'apartat c) del mateix article defineix el concepte *tractament de dades personals* com "*les operacions i els procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències*". D'acord amb les definicions d'aquests conceptes la petició d'accés a dades personals d'un tercer formulada per l'ens local a una empresa o institució ha de ser analitzada d'acord amb les previsions que la LOPD estableix per a la cessió i comunicació de les dades personals.

L'article 11 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) disposa:

1. *Les dades de caràcter personal objecte del tractament només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat.*
2. *El consentiment que exigeix l'apartat anterior no és necessari:*
 - a) *Quan la cessió està autoritzada en una llei. (...)*

D'acord amb l'article 11.2.a) LOPD no serà necessari disposar del consentiment de l'afectat per a les comunicacions de dades personals quan estiguin previstes en una norma amb rang legal. S'introdueix d'aquesta manera, una excepció a la regla general

que exigeix el consentiment previ de l'interessat a les comunicacions adreçades al compliment de les finalitats legítimes d'ambdós subjectes de la comunicació. L'exempció del requisit del consentiment però, no significa que resti inaplicable el règim general de protecció de dades, ans el contrari, cobra especial rellevància el compliment dels principis generals de la protecció de dades personals, atès que la comunicació de dades és in consentida.

L'article 4 LOPD recull el principi de qualitat de les dades, principi bàsic i definidor del règim de protecció de les dades personals, que en el seu apartat primer exigeix que les dades només poden ser recollides per ser tractades, i sotmetre-les a tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut. Es prohibeix expressament (art. 4.7 LOPD) la recollida de dades per mitjans fraudulents, deslleials o il·lícits, prohibició que impedeix recollir un excés de dades o recollir sense el consentiment quan aquest seria exigible en relació a part o a la totalitat de les dades personals. Qualsevol recollida i posterior tractament que sobrepassi les exigències de la necessitat i pertinència de les dades significaria una recollida il·lícita o deslleial per utilitzar mecanismes existents amb un abast desmesurat.

El Tribunal Constitucional assenyala que el requisit del consentiment només es pot eximir per a les comunicacions de dades quan s'hagi d'atendre a béns i drets de rellevància constitucional i introdueix la necessitat de valorar la seva justificació i proporcionalitat. Ho fa en la Sentència 292/2000, de 30 de novembre, en el Fonament Jurídic 13, amb els següents termes:

"(...) el derecho a consentir la recogida y el tratamiento de los datos personales (art. 6 LOPD) no implica en modo alguno consentir la cesión de tales datos a terceros, pues constituye una facultad específica que también forma parte del contenido del derecho fundamental a la protección de tales datos. Y, por tanto, la cesión de los mismos a un tercero para proceder a un tratamiento con fines distintos de los que originaron su recogida, aun cuando puedan ser compatibles con éstos (art. 4.2 LOPD), supone una nueva posesión y uso que requiere el consentimiento del interesado. Una facultad que sólo cabe limitar en atención a derechos y bienes de relevancia constitucional y, por tanto, esté justificada, sea proporcionada y, además, se establezca por Ley, pues el derecho fundamental a la protección de datos personales no admite otros límites."

Cal doncs, analitzar quin és el marc legal que regula l'àmbit de la consulta plantejada per determinar la legalitat i l'emparament de la cessió de les dades personals d'un presumpte infractor de la Llei de residus de Catalunya a l'ens local previ requeriment a una empresa o institució.

III

La Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus atribueix, entre d'altres, competències en matèria de gestió dels residus municipals als municipis i estableix en el Títol III les infraccions i sancions en matèria de residus, que atribueix als municipis l'exercici de la potestat sancionadora en funció de la quantia de les sancions que resultin aplicables i del fet que siguin competents en la matèria quan es tracti de sancions no econòmiques com la suspensió o clausura de l'activitat.

D'acord amb la Llei reguladora dels residus els ajuntaments poden ser doncs l'autoritat competent per a la inspecció i sanció de les conductes que contravinguin la norma i com a tal podran recaptar la informació necessària per a l'exercici de les funcions que la llei els atribueix. La mateixa Llei preveu les competències dels inspectors ambientals

i la possibilitat d'accedir a propietats privades sempre amb ple respecte als drets fonamentals de les persones, en particular, ple respecte a la inviolabilitat del domicili, en l'adopció de mesures cautelars, en l'exercici d'activitats inspectores o de fiscalització de les activitats de producció i de gestió dels residus.

Tal i com ja s'assenyala al punt anterior del present dictamen el dret a la protecció de les dades de caràcter personal és un dret fonamental de les persones físiques i com a tal, no admet cap altra limitació que aquella establerta per una norma amb rang de llei i en atenció a altres béns o drets de rellevància constitucional. D'aquesta manera, l'accés a dades personals d'una persona sense el seu consentiment ha de trobar el seu reconeixement exprés en una llei i hauria de ser per atendre un altre dret de rellevància constitucional com podria ser, en el cas que ens ocupa, la protecció del medi ambient. D'acord amb això, per conciliar ambdues previsions és important tenir en compte que la cessió de dades és una actuació que limita l'exercici d'un dret fonamental, en el sentit que exclou del poder de decisió del seu titular una decisió que li concerneix i que per tant s'ha d'analitzar de forma restrictiva i ponderant adequadament els interessos que justifiquen aquesta mesura.

Així l'accés a les dades personals d'una persona sense el seu consentiment i a través del requeriment a un tercer ha de tenir caràcter subsidiari i s'ha de sol·licitar en defecte de l'existència d'altres fonts d'informació. La motivació d'aquest accés és un element fonamental per valorar la necessitat d'atendre la petició d'informació, sobretot per justificar adequadament un accés que la normativa ha previst de forma limitativa. La motivació de la petició d'accés haurà d'acreditar la ineficàcia dels recursos habituals per a l'obtenció de la informació relativa a un supòsit concret, haurà d'especificar l'interès públic prevalent o el bé jurídic a tutelar i la idoneïtat les dades per a la resolució del supòsit. En tot cas aquesta motivació haurà de ser ponderada amb el dret fonamental a la protecció de dades personals a fi d'analitzar la possible legitimitat de l'accés i restar condicionada a la gravetat del fet infractor o de la repercussió del mateix.

És doncs, en aquest àmbit especialment rellevant condicionar tota possibilitat d'accés a dades personals d'una persona física a través del requeriment a una empresa o institució al coneixement previ de quin és el supòsit concret que es planteja, la gravetat de la conducta infractora i la necessitat i adequació de les dades personals per a la resolució del cas.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara, en relació amb la consulta plantejada per l'Ajuntament de (...), es fan les següents,

Conclusions

No és necessari el consentiment per a la cessió de dades de caràcter personal quan la comunicació està expressament habilitada per una norma amb rang de llei. En aquests supòsits, les dades personals que siguin objecte de comunicació, d'acord amb el principi de qualitat, hauran de ser exclusivament aquelles adequades, pertinents i no excessives d'acord amb les finalitats legítimes, explícites i determinades a les quals s'hagin de destinar.

L'autoritat competent en matèria de residus en exercici de les funcions d'inspecció i sanció que la llei li atribueix pot accedir a la informació que requereixi per al desenvolupament de les seves tasques. L'accés a dades personals de persones físiques sense el seu consentiment a través del requeriment a un tercer és una mesura

restrictiva del dret fonamental a la protecció de les dades personals i com ha tal no hauria d'ésser possible, amb caràcter general.